

Sygn. akt VIII *Pa 11/18*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Andrzejewska
Sędziowie:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.) SSR (del.) Magdalena Kimel
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2018r. w Gliwicach

sprawy z powództwa A. D. (D.)

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrzu

z dnia 13 listopada 2017 r. **sygn. akt** IV P 402/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w całości w ten sposób, że:

1. zasądza od pozwanej Spółki (...) Spółki Akcyjnej w B. na rzecz powoda A. D. kwotę 89.469,87 zł (osiemdziesiąt dziewięć tysięcy czterysta sześćdziesiąt dziewięć złotych i osiemdziesiąt siedem groszy) tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych za okres od dnia 1 kwietnia 2013r. do dnia 12 kwietnia 2016 r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi

w następujący sposób:

a. od kwoty 2.898,31 zł (dwa tysiące osiemset dziewięćdziesiąt osiem złotych i trzydzieści jeden groszy) od dnia 11 maja 2013 r. do dnia zapłaty,

b. od kwoty 3.029,95 zł (trzy tysiące dwadzieścia dziewięć złotych i dziewięćdziesiąt pięć groszy) od dnia 11 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty,

c. od kwoty 3.610,67 zł (trzy tysiące sześćset dziesięć złotych i sześćdziesiąt siedem groszy) od dnia 11 lipca 2013 r. do dnia zapłaty,

- d. od kwoty 1.701,22 zł (tysiąc siedemset jeden złotych i dwadzieścia dwa grosze) od dnia 11 listopada 2013 r. do dnia zapłaty,
- e. od kwoty 1.115,42 zł (tysiąc sto piętnaście złotych i czterdzieści dwa grosze) od dnia 11 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty,
- f. od kwoty 2.163,55 zł (dwa tysiące sto sześćdziesiąt trzy złote i pięćdziesiąt pięć groszy) od dnia 11 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty,
- g. od kwoty 2.375,32 zł (dwa tysiące trzysta siedemdziesiąt pięć złotych i trzydzieści dwa grosze) od dnia 11 lutego 2014 r. do dnia zapłaty,
- h. od kwoty 2.877,45 zł (dwa tysiące osiemset siedemdziesiąt siedem złotych i czterdzieści pięć groszy) od dnia 11 marca 2014 r. do dnia zapłaty,
- i. od kwoty 1.603,91 zł (tysiąc sześćset trzy złote i dziewięćdziesiąt jeden groszy) od dnia 11 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- j. od kwoty 2.504,78 zł (dwa tysiące pięćset cztery złote i siedemdziesiąt osiem groszy) od dnia 11 maja 2014 r. do dnia zapłaty,
- k. od kwoty 2.714,28 zł (dwa tysiące siedemset czternaście złotych i dwadzieścia osiem groszy) od dnia 11 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty,
- l. od kwoty 3.983,42 zł (trzy tysiące dziewięćset osiemdziesiąt trzy złote i czterdzieści dwa grosze) od dnia 11 lipca 2014 r. do dnia zapłaty,
- m. od kwoty 2.487,04 zł (dwa tysiące czterysta osiemdziesiąt siedem złotych i cztery grosze) od dnia 11 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- n. od kwoty 1.162,94 zł (tysiąc sto sześćdziesiąt dwa złote i dziewięćdziesiąt cztery grosze) od dnia 11 września 2014 r. do dnia zapłaty,
- o. od kwoty 3.788,56 zł (trzy tysiące siedemset osiemdziesiąt osiem złotych i pięćdziesiąt sześć groszy) od dnia 11 października 2014 r. do dnia zapłaty,
- p. od kwoty 2.763,80 zł (dwa tysiące siedemset sześćdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt groszy) od dnia 11 listopada 2014 r. do dnia zapłaty,
- q. od kwoty 2.188,50 zł (dwa tysiące sto osiemdziesiąt osiem złotych i pięćdziesiąt groszy) od dnia 11 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- r. od kwoty 2.806,92 zł (dwa tysiące osiemset sześć złotych i dziewięćdziesiąt dwa grosze) od dnia 11 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty,
- s. od kwoty 2.535,67 zł (dwa tysiące pięćset trzydzieści pięć złotych i sześćdziesiąt siedem groszy) od dnia 11 lutego 2015 r. do dnia zapłaty,
- t. od kwoty 1.382,18 zł (tysiąc trzysta osiemdziesiąt dwa złote i osiemnaście groszy) od dnia 11 marca 2015 r. do dnia zapłaty,
- u. od kwoty 2.604,33 zł (dwa tysiące sześćset cztery złote i trzydzieści trzy grosze) od dnia 11 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty,

- v. od kwoty 2.958,78 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt osiem złotych i siedemdziesiąt osiem groszy) od dnia 11 maja 2015 r. do dnia zapłaty,
- w. od kwoty 2.997,87 zł (dwa tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt siedem złotych i osiemdziesiąt siedem groszy) od dnia 11 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty,
- x. od kwoty 4.158,34 zł (cztery tysiące sto pięćdziesiąt osiem złotych i trzydzieści cztery grosze) od dnia 11 lipca 2015 r. do dnia zapłaty,
- y. od kwoty 2.999,30 zł (dwa tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych i trzydzieści groszy) od dnia 11 sierpnia 2015 r. do dnia zapłaty,
- z. od kwoty 2.928,55 zł (dwa tysiące dziewięćset dwadzieścia osiem złotych i pięćdziesiąt pięć groszy) od dnia 11 września 2015 r. do dnia zapłaty,
- aa. od kwoty 4.617,51 zł (cztery tysiące sześćset siedemnaście złotych i pięćdziesiąt jeden groszy) od dnia 11 października 2015 r. do dnia zapłaty,
- bb. od kwoty 142,95 zł (sto czterdzieści dwa złote i dziewięćdziesiąt pięć groszy) od dnia 11 listopada 2015 r. do dnia zapłaty,
- cc. od kwoty 3.817,06 zł (trzy tysiące osiemset siedemnaście złotych i sześć groszy) od dnia 11 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty,
- dd. od kwoty 3.956,25 zł (trzy tysiące dziewięćset pięćdziesiąt sześć złotych i dwadzieścia pięć groszy) od dnia 11 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
- ee. od kwoty 1.276,67 zł (tysiąc dwieście siedemdziesiąt sześć złotych i sześćdziesiąt siedem groszy) od dnia 11 lutego 2016 r. do dnia zapłaty,
- ff. od kwoty 3.608,42 zł (trzy tysiące sześćset osiem złotych i czterdzieści dwa grosze) od dnia 11 marca 2016 r. do dnia zapłaty,
- gg. od kwoty 1.787,26 zł (tysiąc siedemset osiemdziesiąt siedem złotych i dwadzieścia sześć groszy) od dnia 11 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty,
- hh. od kwoty 1.112,67 zł (tysiąc sto dwanaście złotych i sześćdziesiąt siedem groszy) od dnia 11 maja 2016 r. do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

II. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 4 w całości w ten sposób, że nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Zabrze - kwotę 4.474 zł (cztery tysiące czterysta siedemdziesiąt cztery złote) tytułem kosztów sądowych, od uiszczenia których powód był zwolniony;

III. oddala apelację w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 850,50 zł (osiemset pięćdziesiąt złotych i pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) SSR (del.) Magdalena Kimel (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.)

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

A. D. wniósł pozew przeciwko Spółce (...) S.A. w B. (następcy prawnemu) (...) S.A. w K. domagając się po ostatecznym sprecyzowaniu żądania zasądzenia kwoty 101.042,94 zł złotych, tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych za okres od dnia 1 kwietnia 2013r. do dnia 12 kwietnia 2016r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie podał, że w okresie objętym żądaniem pozwu był zatrudniony u pozwanej na stanowisku nadsztygara elektrycznego ds. urządzeń dołowych pod ziemią. Jego normatywny dobowy czas pracy wynosił 7,5 godziny na dobę w rzeczywistości jednak zgodnie z kartą stanowiska pracy musiał pracować znacznie dłużej poświęcając odpowiedni czas na odebranie raportu z poprzedniej zmiany, przygotowanie frontu robót z podwładnymi, przebranie się w obowiązkową odzież ochronną, pobranie niezbędnego sprzętu ochrony życia i zdrowia (podział pracy z podwładnymi – nie później niż 30 minut przed zjazdem, omówienie bieżących problemów i zagrożeń itp.) jak i odpowiedni czas po zakończeniu zmiany (zdanie raportu, przebranie się, kontrola wykonanych prac przez podwładnych itp.), przez co pracował nadliczbowo średnio około 2,5 godziny na dobę.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego. Przyznała, że powód był u niej zatrudniony oraz że był zobowiązany do potwierdzania czasu pracy za pomocą dyskietki w elektronicznym systemie ewidencji. Wyjaśniła, że obowiązywała u niej zasada, że praca w godzinach nadliczbowych dopuszczalna jest wyłącznie na podstawie pisemnego wniosku wystawionego przez bezpośredniego przełożonego powoda. Wnioski te mogły dotyczyć wyłącznie prac w soboty i niedziele i za pracę w tych dniach było wypłacane wynagrodzenie. Końcowo podniosła, że powodowi nie zlecano pracy w godzinach nadliczbowych w dniach będących dniami roboczymi a jego roszczenie nie jest udowodnione zarówno w części dotyczącej ilości dni ani w części dotyczącej wyliczenia należności i zarzuciła mu że nie dołączył dopuszczenia pracy w godzinach nadliczbowych.

Spółka (...) S.A. w B. przejęła zorganizowaną część przedsiębiorstwa pozwanej spółki obejmującą wszystkie aktywa i pasywa, zobowiązania, prawa i obowiązki z umów w tym umów o pracę.

Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem z dnia 21 czerwca 2018 roku zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 101.042,94 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Sąd ustalił, że powód A. D. w okresie objętym żądaniem pozwu zatrudniony był u pozwanej, w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku nadsztygara elektrycznego ds. urządzeń dołowych pod ziemią, w pełnym wymiarze etatu. Stosunek pracy ustał w dniu 25 kwietnia 2016r. na mocy porozumienia stron, w związku z przejściem na emeryturę.

Jako nadsztygar elektryczny ds. urządzeń dołowych pod ziemią powód pracował głównie zmianach A.

Powód, jako nadsztygar elektryczny ds. urządzeń dołowych pod ziemią – do pracy na zmianę A rozpoczynając się zjazdem o 06:00 przychodził około godziny 05:00 czasami nawet o godzinie 04:45. Swoją pracę rozpoczynał od odebrania raportów ze zmiany rannej również od pracowników firm zewnętrznych, Następnie udawał się na odprawę która trwała od 05:30 do 06:00. Po tych spotkaniach udawał się na zjazd. Po wyjeździe na powierzchnię, który odbywał się pomiędzy 12:30 a 14:00 powód odbierał wstępne raporty od dozoru średniego. Następnie szedł do kierownika ds. robót przygotowawczych, z którym udawał się do głównego inżyniera kopalni, któremu składali wspólny raport. Po powrocie wraz z kierownikiem do spraw robót przygotowawczych odbierał w jego biurze raporty ostateczne od dozoru średniego. W zależności od wykonywanych czynności z pracy wychodził pomiędzy 15:00 a 16:00.

Jeżeli powód nie przyszedłby wcześniej do pracy nie byłby w stanie wywiązać się ze swoich obowiązków i mogłyby być wyciągnięte wobec niego konsekwencje służbowe.

Pozwana prowadziła rejestr czasu pracy (...). Pracownicy zaopatrzeni byli w dyskietki, które wprowadzali do czytników przy wejściach służbowych pracownicy dołowi dodatkowo korzystali z czytników szybowych przy zjeździe i wyjeździe. Powód rejestrował wejście i wyjście zgodnie z rzeczywistym czasem wykonywania obowiązków na rzecz pracodawcy.

Za dodatkową pracę na powierzchni powód nie otrzymywał żadnego wynagrodzenia. Praca ta nie była wykonywana w warunkach szkodliwych lub uciążliwych dla zdrowia.

Przełożeni powoda wiedzieli, że pracuje on w ponadnormatywnym czasie pracy, gdyż taka była organizacja pracy na kopalni. Nie było możliwości, aby powód wykonał swoje obowiązki pracując 7,5 godziny na dobę tj. przychodząc do pracy na godzinę zjazdu i wychodząc z niej po wyjeździe.

Zgodnie z §5 zarządzenia wewnętrznego D/K-15/65/2012 (...) S.A. Oddział KWK (...) z dnia 13.04.2012r., zarządzenia wewnętrznego D/K-15/13/2013 (...) S.A. Oddział KWK (...) z dnia 12.02.2013r. oraz zgodnie z (...) z dnia 26 listopada 1994r. czas pracy pracowników w kopalni zatrudnionych pod ziemią wynosi 7,5 godzin na dobę i 37,5 godzin na tydzień przy 5 – dniowym tygodniu pracy. (okoliczności znane Sądowi z urzędu w związku z postępowaniem toczącym się przed tutejszym sądem sygn. akt IV P 1105/15)

W okresie od dnia 1 kwietnia 2013r. do dnia 12 kwietnia 2016r. powód przepracował ponad obowiązujące go normy czasu pracy 2.385 godzin i 30 minut, z czego za 1.653 godziny i 5 minut przysługiwał powodowi dodatek 50 % stawki zasadniczego wynagrodzenia za 102 godziny i 25 minut powodowi przysługiwał dodatek w wysokości 100% stawki wynagrodzenia zasadniczego oraz za 630 godzin przysługuje dodatek w wysokości 100% stawki osobistego zaszeregowania za średniotygodniowe godziny nadliczbowe. Wobec powyższego powodowi przysługiwało dodatkowe wynagrodzenie w kwocie 101.862,59 zł brutto. Ponieważ wartość wypłaconych mu świadczeń za pracę w godzinach nadliczbowych w okresie od dnia 1 kwietnia 2013r. do dnia 12 kwietnia 2016r. wyniosła 819,65 zł brutto do zapłaty pozostała kwota 101.042,94 zł brutto.

Sąd pierwszej instancji uznał, że roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie.

Obowiązujące u strony pozwanej akty prawne o charakterze zakładowym w sposób niebudzący wątpliwości zaliczają stanowiska pracy zajmowane w spornym okresie przez powoda do stanowisk pracy pod ziemią. Powyższe znalazło również odzwierciedlenie w nazwach stanowisk. Zgodnie z regulaminem pracy czas pracy powoda wynosił 7,5 godzin na dobę oraz 37,5 godzin na tydzień przy pięciodniowym tygodniu pracy. Kodeks pracy przewiduje możliwość skrócenia czasu pracy poniżej określonych norm. Taka możliwość dotyczy pracy wykonywanej w szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia warunkach. Praca w takich warunkach w zależności od nasilenia czynników szkodliwych trwa krócej od powszechnie obowiązującej dobowej lub tygodniowej normy czasu pracy (art. 145 k.p.). Taki czas pracy – mimo jego skrócenia jest normalnym czasem pracy ze wszystkimi tego konsekwencjami.

W niniejszej sprawie powód pracował ponad tę normę, co wykazane zostało wydrukami (...), zeznaniami świadka oraz powoda. Pozwana stała na stanowisku, że powód nigdy wcześniej nie zgłaszał i nie udokumentował pracy w godzinach nadliczbowych. Tymczasem zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa pracy oraz regulaminem pracy obowiązującym u pozwanej powód faktycznie przekraczał zarówno normę dobową, jak i tygodniową, a pozwana nie zgłosiła żadnego wniosku dowodowego celem wykazania, że powód nie pracował dłużej niż obowiązujące go normy czasu pracy.

Przepis §16 regulaminu pracy stanowi, że praca wykonywana ponad normy czasu pracy określone w §15 stanowi pracę w godzinach nadliczbowych. Natomiast regulacja zawarta w §16 ust. 1 wskazuje, że praca w godzinach nadliczbowych jest dopuszczalna tylko w razie konieczności prowadzenia akcji ratowniczej dla ochrony życia lub zdrowia ludzkiego albo dla ochrony mienia lub usunięcia awarii lub w razie szczególnych potrzeb kopalni. Postępowanie dowodowe wykazało, że powód pracował ponad obowiązującą go normę w związku ze szczególnymi potrzebami pracodawcy. Praca powoda była tak zorganizowana, że przed przejściem zmiany powód musiał przygotowywać się do niej przez

zapoznawanie się z aktualną sytuacją w kopalni. Ponadto również po wyjeździe na powierzchnię powód miał szereg dodatkowych obowiązków pisanie raportów, udział w odprawie i pisanie poleceń dla następnych zmian.

Zgodnie z art. 151⁴ §1 kp pracownicy zarządzający w imieniu pracodawcy zakładem pracy i kierownicy wyodrębnionych komórek organizacyjnych wykonują, w razie konieczności, pracę poza normalnymi godzinami pracy bez prawa do wynagrodzenia oraz dodatku z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych, z zastrzeżeniem §2. Natomiast §2 stwierdza, że kierownikom wyodrębnionych komórek organizacyjnych za pracę w godzinach nadliczbowych przypadających w niedzielę i święto przysługuje prawo do wynagrodzenia oraz dodatku z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych w wysokości określonej w art. 151¹ §1, jeżeli w zamian za pracę w takim dniu nie otrzymali innego dnia wolnego od pracy.

Definicja pracownika zarządzającego w imieniu pracodawcy zakładem pracy zawarta została w art. 128 §2 pkt. 2 k.p, zgodnie z którą przez pracowników zarządzających w imieniu pracodawcy zakładem pracy - należy przez to rozumieć pracowników kierujących jednoosobowo zakładem pracy i ich zastępców lub pracowników wchodzących w skład kolegiálnego organu zarządzającego zakładem pracy oraz głównych księgowych.

Powód nie należał do tej kategorii ponieważ nie kierował jednoosobowo zakładem pracy, nie był zastępcą takiej osoby, nie wchodził w skład organu kolegiálnego zarządzającego zakładem pracy i nie był głównym księgowym.

W ocenie sądu powód nie był także kierownikiem wyodrębnionej jednostki organizacyjnej w rozumieniu art. 151⁴ k.p.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że powód musiał być obecny w pracy wcześniej, aby przygotować pracę dla następnych zmian oraz musiał zostać dłużej po zakończeniu zmiany.

Polecenie pracy w godzinach nadliczbowych, powód otrzymał poprzez ustalenie przez pozwaną zakresu obowiązków i organizację pracy. W takim samym kontekście wypowiedział się również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 października 1978r. (I PRN 91/78) stwierdzając, że przepisy art. 133 i 134 k.p. nie uzależniają przyznania wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych od warunku, aby praca w tych godzinach wyraźnie była zlecona pracownikowi przez przełożonego. Decydujące znaczenie ma również wykonywanie pracy w godzinach nadliczbowych za zgodą lub wiedzą przełożonego, albo też nawet bez zgody i wiedzy – jeżeli konieczność świadczenia pracy w godzinach nadliczbowych wynika z obiektywnych warunków pracy, nie pozwalających pracownikowi na wykonanie zleconych mu zadań w ustawowej normie czasu pracy. Wspomniane obiektywne warunki pracy, wyłączające możliwość wykonania zadań planowany w ustawowym czasie prac, są równoznaczne ze „szczególnymi potrzebami pracodawcy”.

Co prawda powód nie otrzymał bezpośredniego polecenia pozostawiania po godzinach pracy czy też wcześniejszego przyścia do pracy, ale taka była praktyka przyjęta na kopalni i zachowanie powoda było akceptowane przez jego przełożonych. Nadto to na pracodawcy ciąży obowiązek takiego zorganizowania pracy, aby pracownik mógł wykonać powierzone mu obowiązki w normatywnym czasie pracy. Tymczasem z zeznań wszystkich przesłuchanych w sprawie świadków wynika, że powód nie był w stanie wykonać powierzonych im zadań w ciągu 7,5 godziny dziennie, gdyż część zadań zmuszony był wykonywać na powierzchni przed i po zjeździe na dół kopalni.

Co do zarzutu strony pozwanej dotyczącego naliczenia dodatku za godziny nadliczbowe za przekroczenie średniodobowej normy czasu pracy w wysokości 100 % sąd stanął na stanowisku, iż – na co powoływał się również biegły w opiniach w tego typu sprawach - że pracownikowi pracującemu w godzinach nadliczbowych oprócz normalnego wynagrodzenia przysługuje również dodatek, przy czym godziny nadliczbowe powstają zarówno przy przekroczeniu dobowej normy czasu pracy jak również tygodniowej normy czasu pracy.

W związku z powyższym Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę wynikającą z wyliczenia biegłego M. L. zawartego w opinii pisemnej z dnia 20 stycznia 2017r. i orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku.

O odsetkach ustawowych orzeczono na podstawie art. 481 §1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

Wyrokowi Sąd nadał rygor natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 477² § 1 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono na mocy art. 98 §1 i 3 kpc w zw. z §9 ust. 1 pkt. 2 w zw. z §2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 listopada 2015r. „w sprawie opłat za czynności radców prawnych. (Dz.U. 2015, poz. 1804) oraz art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nakazując pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa opłatę od pozwu od uiszczenia, której powód był zwolniony oraz wydatki poniesione na opinie biegłego w łącznej kwocie 6.503,36 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana zarzucając:

I. mające wpływ na treść wydanego wyroku naruszenie przepisów postępowania:

1) art. 233 § 1 k.p.c. polegające na całkowitym pominięciu, że w czasie przebywania na terenie zakładu pracy pracownik wykonuje również czynności przygotowawcze, których nie sposób uznać za gotowość do pracy oraz załatwia sprawy osobiste;

2) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. 278 § 1 k.p.c. - poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodowej zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności opinii biegłego M. L. w części obejmującej wyliczenie wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych należnych i wypłaconych powodowi, polegającej na bezkrytycznym przyjęciu przez sąd pierwszej instancji wyliczeń dokonanych przez biegłego, podczas gdy z pozostałego materiału dowodowego, a w szczególności dokumentacji płacowej powoda wynika, że powód otrzymał wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych w kwocie wyższej, niż przyjmuje to biegły, w tym:

- pominięcie (w ślad za opinią biegłego), iż za każdy dzień pracy powoda w soboty, niedziele czy święta (to jest w dni wolne od pracy), wynagrodzenie należne powodowi obliczane i wypłacane było przez pozwaną w sposób zgodny z przepisem art. 151¹ § 2 k.p. i przyjęcie ilości godzin przepracowanych w te dni, jako świadczenie przez powoda pracy w godzinach nadliczbowych, a w ślad za powyższym przyjęcie, że za pracę w godzinach nadliczbowych powód otrzymał w okresie żądania pozwu kwotę 819,65 zł podczas gdy w okresie tym za nadgodziny przypadające w dni od poniedziałku do piątku oraz (zaliczone przez biegłego do obliczanych nadgodzin) godziny w niedziele, święta i dni wolne od pracy (soboty) powodowi wypłacona została kwota 11.436,15 zł,

3) art. 328 § 2 k.p.c. polegające na całkowitym braku wyszczególnienia jakie dokładnie prace przyjął sąd za czynności wykonane przez powoda w ramach nadgodzin i jaki średnio czas pracy uznał za właściwy dla każdej z tych czynności , co uniemożliwia pozwanej skontrolowanie prawidłowości ustaleń poczynionych przez sąd pierwszej instancji;

II. naruszenie prawa materialnego, a to:

1) art. 130 § 3 k.p. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, spełnienia ustawowych przesłanek do jego zastosowania,

2) naruszenie przepisu § 14 ust. 2 Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników (...) S.A. poprzez jego niezastosowanie, a w ślad za powyższym uznanie za prawidłowe dokonane przez biegłego wyliczenia wysokości dochodzonego przez powoda wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, w sytuacji, kiedy biegły pomija fakt, że za każdy dzień pracy powoda należne mu wynagrodzenie przy normie czasu pracy wynoszącej 7,5 godziny, wypłacane było za 8 godzin,

3) naruszenie przepisu art. 151¹ § 2 k.p. poprzez jego niezastosowanie, a w ślad za powyższym przyjęcie, że wynagrodzenie wypłacane powodowi za pracę w soboty było wynagrodzeniem wypłaconym za normatywny czas pracy, podczas gdy u pozwanej w pięciodniowym tygodniu pracy sobota była dniem wolnym od pracy i wynagrodzenie za pracę w tym dniu ustalane i wypłacane było przy uwzględnieniu tego faktu tj. zgodnie z przepisem art. 151¹ § 2 k.p. (co między innymi) pociągnęło za sobą w sprawie niniejszej przyjęcie, ilości godzin przepracowanych w te dni, jako świadczenie przez powoda pracy w godzinach nadliczbowych, a w ślad za powyższym przyjęcie, że za pracę w godzinach

nadliczbowych powód otrzymał w okresie żądania pozwu kwotę 819,65 zł podczas gdy w okresie tym za nadgodziny przypadające w dni od poniedziałku do piątku oraz (zaliczone przez biegłego do obliczanych nadgodzin) godziny w niedziele, święta i dni wolne od pracy (soboty) powodowi wypłacona została kwota 11.436,15 zł,

4) art. 151 § 1 pkt 2 k.p.w zw. z art. 129 § 1 k.p. oraz § 26 zuzp dla (...) S.A. z 26 listopada 1994 r. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że dodatek za prace w godzinach nadliczbowych obliczany jest z sumy wszystkich składników wynagrodzenia, podczas gdy dodatek ten wynosi 50 bądź 100 % godzinowej stawki wynagrodzenia zasadniczego wynikającego z kategorii zaszeregowania.

Wskazując powyższe zarzuty apelująca wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku, w ten sposób, że powództwo zostanie oddalone w części przekraczającej 69.831,24 zł ,
2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania przed sądami obu instancji przy uwzględnieniu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej jest uzasadniona jedynie w zakresie zarzutu dotyczącego pominięcia przez biegłego faktu, iż za każdy dzień pracy w soboty, niedziele i święta pracodawca wypłacił powodowi wynagrodzenie za pracę wraz z dodatkiem za pracę w godzinach nadliczbowych. W pozostałym zakresie apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie sąd pierwszej instancji, przeprowadził w wystarczającym zakresie postępowanie dowodowe niezbędne do rozstrzygnięcia o przedmiocie procesu. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku spełniało wymogi przewidziane w art. 328 § 2 k.p.c., Sąd pierwszej instancji określił na jakich dowodach się oparł, a także wskazał przyczyny przeprowadzonej oceny dowodów. W rezultacie nie okazał się zasadny zarzut pozwanej wadliwie przeprowadzonej oceny dowodów w niniejszej sprawie. Sąd pierwszej instancji umotywowwał przeprowadzoną analizę dowodów. Ma ona racjonalny charakter i nie sposób twierdzić, iż przekroczone granice swobodnej oceny dowodów.

Sąd Rejonowy, z wyjątkiem nieuwzględnienia faktu, iż za każdy dzień pracy w soboty, niedziele i święta pracodawca wypłacił powodowi wynagrodzenie za pracę wraz z dodatkiem za pracę w godzinach nadliczbowych, poczynił właściwe ustalenia faktyczne, które zostały w pełni podzielone przez sąd drugiej instancji.

W rozpoznawanej sprawie istota sporu sprowadzała się do ustalenia czy powód świadczył pracę w godzinach nadliczbowych, a jeżeli tak, czy otrzymał za to stosowne wynagrodzenie. W oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że powód taką pracę w nadgodzinach świadczył. Przychodził wcześniej do pracy i pozostawał po godzinach pracy. Sąd pierwszej instancji szczegółowo ustalił jakie czynności związane z pracą powód musiał wykonać po przyjsciu do pracy, a przed zjazdem oraz po wyjeździe a przed wyjściem z pracy. Trafnie przyjęto, że czynności te zajmowały powodowi czas wynikający z rejestru czasu pracy. Pozwana nie wykazała, aby powód w tym czasie wykonywał inne czynności, tj. niezwiązane z pracą. Co prawda powód nie otrzymał bezpośredniego polecenia pracy w nadgodzinach, ale taka była praktyka przyjęta na kopalni i zachowanie powoda było akceptowane przez jego przełożonych. Zdaniem Sądu Okręgowego w stosunkach pracowniczych nie należy decydującego znaczenia przypisywać zachowaniu wymogów formalnych związanych z udzieleniem polecenia pracy w godzinach nadliczbowych, skoro pracodawca każdego dnia akceptował wykonywanie tej pracy, nadto niejako wymuszała takie postępowanie powoda organizacja pracy w zakładzie. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 listopada 2009r., II PK 51/09, OSNP 2011/11-12/150 „Uznaniu za pracę w godzinach nadliczbowych (art. 151 § 1 pkt 1 k.p.) pracy, którą pracodawca zlecił pracownikowi i godził się na jej wykonywanie po normalnych godzinach pracy, nie przeszkadza niezachowanie reguł porządkowych wynikających z regulaminu pracy, uzależniającego podjęcie takiej pracy od pisemnego polecenia przełożonych pracownika lub wymagającego późniejszej

akceptacji jej wykonania.” W ocenie Sądu Okręgowego polecenie pracy w godzinach nadliczbowych powód otrzymał poprzez ustalenie przez pozwaną zakresu obowiązków i organizację pracy osób dozoru.

Słusznie też Sąd pierwszej instancji przyjął, że powód nie należał do pracowników zarządzających w imieniu pracodawcy zakładem pracy, bo nie kierował jednoosobowo zakładem pracy, nie był zastępcą takiej osoby, nie wchodził w skład organu kolegiального zarządzającego zakładem pracy i nie był głównym księgowym. Nie był też kierownikiem wyodrębnionej jednostki organizacyjnej w rozumieniu art. 151⁴ § 2 k.p.

W przedmiotowej sprawie pomimo samodzielności stanowiska powoda nie kierował on wyodrębnioną komórką organizacyjną. Również nie podejmował istotnych dla struktury zakładu czy jego części decyzji, nie odpowiadał za zatrudnienie pracowników, musiał uzgadniać zakresy prac na zmianie ze swoimi przełożonymi.

Zdaniem sądu drugiej instancji sąd pierwszej instancji nie naruszył art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z kolejnej opinii biegłego do spraw wynagrodzeń. Zgłoszony w apelacji wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnego biegłego był powtórzeniem tego wniosku.

Przeprowadzona w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, opinia biegłego w zakresie ustalenia liczby faktycznie przepracowanych przez powoda godzin, w tym godzin nadliczbowych i wyliczenia należnego wynagrodzenia za pracę wraz z dodatkiem za pracę w godzinach nadliczbowych miała charakter pełny i wyczerpujący. W szczególności na podstawie ustaleń stanu faktycznego biegły przyjął normę czasu pracy wynoszącą 7,5 godziny na dobę i 37,5 godzin tygodniowo. Stanowisko zajmowane przez powoda - nadsztygara urządzeń dołowych pod ziemią - jest stanowiskiem pracy zaliczanym do stanowisk pracy pod ziemią i zgodnie z aktami prawnymi o charakterze zakładowym obowiązującymi u poprzednika prawnego strony pozwanej czas pracy na takim stanowisku został, stosownie do treści art. 145 k.p. skrócony poprzez obniżenie ogólnych norm czasu pracy.

Sąd Okręgowy podkreśla, że dokonane przez biegłego wyliczenie całego należnego powodowi wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych było prawidłowe (z tym, że należało odjąć od tak wyliczonego wynagrodzenia wypłacony już dodatek za soboty, niedziele i święta).

Odnosząc się do zarzutów strony pozwanej wskazać należy, że biegły jak wynika z (...) Nr (...) k-103 i (...) Nr (...) k-104 wyliczając zarówno normalne wynagrodzenie jak i dodatek w kolumnie 4 „Ilość godzin do ustalenia stawki wynagrodzenia” i „miesięczna norma czasu pracy” przyjął 8 godzin za każdy dzień pracy w ramach ogólnej normy czasu pracy, czyli inaczej rzecz ujmując podzielił wynagrodzenie na 8 godzin (nie 7,5) za każdy dzień. Normę czasu pracy 7,5 godzin biegły ustalił wyłącznie przy wyliczaniu liczby przepracowanych godzin nadliczbowych tzn. godzin przepracowanych po przekroczeniu normy czasu pracy ustalonej na 7,5 godzin na dobę.

Z zestawienia przepracowanych godzin k-86-87 wynika, że biegły uwzględnił, ustalając wymiar czasu pracy dla powoda okoliczność, że miał on usprawiedliwione nieobecności w pracy – art. 130 § 3 k.p.

Nie można się też zgodzić ze stroną pozwaną, że powód otrzymał już wynagrodzenie za przepracowane 8 godzin każdego dnia. Otrzymywał on bowiem wynagrodzenie za pracę przy ustalonej normie czasu pracy 7,5 godzin – za 7,5 godziny pracy każdej doby.

Biegły prawidłowo ustalił wysokość wynagrodzenia normalnego powoda w (...) Nr (...) k-103 przyjmując do jego wyliczenia wynagrodzenie zasadnicze oraz stałe dodatki: premię, Kartę Górnika, dodatek wg kodu 280. Normalne wynagrodzenie jest to wynagrodzenie, które pracownik otrzymuje stale i systematycznie w zwykłych warunkach i terminach wypłat - dodatek wg kodu 280 spełnia te wymogi.

Biegły ustalając czas pracy powoda, w tym liczbę przepracowanych przez niego godzin nadliczbowych wziął pod uwagę zarówno przepracowane przez niego nadgodziny w dni od poniedziałku do piątku oraz w soboty, niedziele i święta. Przy czym w ilości godzin nadliczbowych biegły nie uwzględnił godzin przepracowanych w soboty, niedziele i święta do 7,5 godziny w ciągu dnia ponieważ powód otrzymał za nie wynagrodzenie. Nie uwzględnił jednak, że za pracę w

soboty, niedziele i święta powód otrzymał już dodatek, który widnieje na dowodach zarobkowych pod pozycją „226 d_soboty”, „227 d_swienta”. Dodatki te podlegały odjęciu od obliczonego przez biegłego wynagrodzenia za godziny nadliczbowe z dodatkiem – „Tabela nr 5” k-105.

Biegły ustalając wysokość dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych uwzględnił tylko miesięczną stawkę osobistego zaszerogowania. Wbrew zarzutowi apelacji nie została przyjęta do obliczenia wartości dodatku suma wszystkich składników wynagrodzenia. Wynika to z „Tabeli nr 4” k-104.

W związku z tym, że za przepracowane godziny (7,5 godziny) w soboty, niedziele i święta powód otrzymał już wynagrodzenie wraz z dodatkiem sąd od wyliczonego przez biegłego za poszczególne miesiące wynagrodzenia odjął wypłacone kwoty dodatku za soboty, niedziele i święta – co wynika z list wypłat - zgodnie z poniższym wyliczeniem:

$$04.2013 - 123,33+123,33 = 246,66$$

$$05.2013 - 129,50 + 259 = 388,50$$

$$06.2013 - 259+ 259 = 518$$

$$07.2013 - 0$$

$$08.2013 - 0$$

$$09.2013 - 0$$

$$10.2013 - 112,61$$

$$11.2013 - 272,64 + 136,32 = 408,96$$

$$12.2013 - 136,32+408,96 = 545,28$$

$$01.2014 - 123,33+123,33 = 246,66$$

$$02.2014 - 259=259 = 518$$

$$03.2014 - 246,66+246,66 = 493,32$$

$$04.2014 - 246,66+246,66 = 493,32$$

$$05.2014- 129,50+259 = 388,50$$

$$06.2014- 259+388,50 = 647,50$$

$$07.2014- 112,61+112,61 = 225,22$$

$$08.2014 -259+259 =518$$

$$09.2014 - 117,73+117,73= 235,46$$

$$10.2014 - 112,61+112,61=225,22$$

$$11.2014 -143,89+143,89 = 287,78$$

$$12.2014 - 129,50$$

$$01.2015 - 259+129,50=388,50$$

02.2015 – 0

03.2015 – $117,73+117,73=235,46$

04.2015 – $246,6+246,66=493,32$

05.2015- $129,50+388,50 =518$

06.2015- $123,33+246,66=369,99$

07.2015- $337,83+225,22 = 563,05$

08.2015 - $259+259 =518$

09.2015 - $235,46+235,46 = 470,92$

10.2015 - $117,73+117,73=235,46$

11.2015 - $129,50+129,50=259$

12.2015 – $259+259 = 518$

01.2016 – $238,56+136,32=374,88$

02.2016 – 0

03.2016 - 0

04.2016 - 0

RAZEM – 11.573,07

Podane wyżej kwoty to kwoty wypłacone powodowi, które sąd odjął od wyliczonego przez biegłego wynagrodzenia należnego powodowi za poszczególne miesiące. Sąd nie odejmował wynagrodzenia za soboty i niedziele za przepracowane 7,5 godziny ponieważ tych godzin biegły nie uwzględnił do ilości godzin nadliczbowych, za które liczył należne wynagrodzenie.

Łącznie za powyższy okres powinna być zasądzona kwota 89.469,87 zł tytułem niezapłaconego wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych.

Mając powyższe na uwadze Sąd drugiej instancji, na mocy art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok zasądzając, w oparciu o art. 151¹ § 1 k.p., na rzecz powoda tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych przedstawione w powyższych wyliczeniach kwoty – łącznie 89.469,87 zł. Stosownie do treści art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. orzeczono o odsetkach ustawowych.

Na mocy przepisu art. 386 § 1 k.p.c. zmieniono też rozstrzygnięcie o kosztach procesu.

Pozwana przegrała proces w 89%. (101.042,94zł : 89.469,87zł) i w tym stosunku sąd obciążył pozwaną obowiązkiem zwrotu kosztów sądowych.

Sąd nie rozstrzygał o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu przed sadem pierwszej instancji ponieważ wyrok w pkt 2 nie był zaskarżony.

W pozostałym zakresie na mocy art. 385 k.p.c. oddalono apelację jako bezzasadną.

O kosztach zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne sąd orzekł w pkt IV wyroku w oparciu o zasadę wyrażoną w art. 100 k.p.c. stosunkowego rozdziału kosztów (strona pozwana przegrała w postępowaniu apelacyjnym w 63% biorąc pod uwagę, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosiła 31.212 zł, a sąd obniżył zasądzoną kwotę przez sąd pierwszej instancji o 11.573,07 zł) i przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j.: Dz.U. z 2015r., poz. 1800 ze zm.) § 2 pkt 5 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 i § 10 ust. 1 pkt 1 zasądzając od pozwanej na rzecz powoda kwotę 850,50zł (3.600zł x 75% x 50 % x 63 %) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) SSR (del.) Magdalena Kimel (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia